

יום שני ח' תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' 260, אמנם מודעת... עד עמ' קלא, והלידה.

יצירה³⁴, בענין עשר ספירות: "נְעוּץ תְּחַלְתֵּן בְּסוּפֵין", – שהתחלה
 (שהיא למעלה מהראש) נמצאת בסוף במדה מרובה יותר מאשר
 בראש. ה"ראש" בספירות, הוא ספירת ה"חכמה" (הנקראת ראש
 וראשית, "ראשית חכמה"³⁵), וה"תחלה" שלמעלה מהראש היא
 ספירת ה"כתר". הרי

שהתחלה, ספירת הכתר,
 "נעוץ" ונמצאת בסוף של
 הספירות, ספירת ה"מלכות",
 האחרונה בכל הספירות, כִּי
 כֶּתֶר הוּא מְצֻעַ בֵּין
 הַמְּצֻיָּל – שהוא "אין
 סוף", לְנֶאֱצִילִים, – שהם
 ענין של גבול, וְיֵשׁ בּוֹ –
 ב"כתר", בְּחִינַת הַאֲחֻרֹנָה
 שֶׁל הָאֵין סוֹף. – שכן, כל
 ממוצע מכיל שתי
 המדרגות שהוא הממוצע
 ביניהן. וכיוון ש"כתר"
 ממוצע בין "אור אין סוף"
 לבין "נאצלים", הרי שהוא
 כולל בתוכו גם מ"אור אין
 סוף" וגם מ"נאצלים",

ובחינת "אור אין סוף" ש"כתר" מכיל בתוכו היא הבחינה האחרונה
 של "אין סוף", והיא ה"תחלה", הבחינה של "אין סוף" ש"נעוץ"
 ונמצאת ב"מלכות", וכנוכר לעיל שב"מלכות" מתבטא כוח ה"אין
 סוף" לברוא "יש מאין", וְלִבְּנֵי נִקְרָא – כתר, "כֶּתֶר מְלָכוּת", – כפי
 שאומר במאמרו "פתח אליהו" שבתיקוני זוהר – "כתר עליון איהו
 (הוא) כתר מלכות", כִּי אֵין כֶּתֶר אֱלֹא לְמַלְךְ, – כך הדבר כאן –
 עיקר ענין הכתר הוא, כדי שיומשך ענין ה"אין סוף" (שב"כתר")
 ל"מלכות", וְגַם – כתר נקרא "כתר מלכות" לא רק מפני שממנו
 נמשך כוח ה"אין סוף" ל"מלכות", אלא שב"כתר" עצמו יש הענין
 של "מלכות" כִּי בְּחִינַת אֲחֻרֹנָה דְאֵין־סוֹף הִיא מְלָכוּת דְאֵין־
 סוֹף³⁶, – הרי שב"כתר" יש גם הענין של "מלכות", שהרי הבחינה
 האחרונה של "אין סוף" היא "מלכות דאין סוף", וְלִבְּנֵי גַם הַמְּלָכוּת
 דְאֵיצִילוֹת נִקְרָא "כֶּתֶר" מִמַּטָּה לְמַעְלָה. – כשמונים את הספירות
 מלמטה למעלה, מהספירה התחתונה לספירה העליונה, נקראת
 "מלכות", הספירה האחרונה, בשם "כתר" לגבי שאר הספירות –
 וזאת מפני שבה נמצאת בחינת ה"כתר", וזה מאיר לספירות
 שלמעלה מ"מלכות" באופן של "אור חוזר", כל האמור הוא מצד זה
 שב"מלכות דאצילות" מתבטא הכוח של "אין סוף" בענין בריאת "יש
 מאין", שמ"מלכות" מתהווים הנבראים שהם "יש" ו"דבר נפרד"
 (בהרגשתם) מאלקות. ואילו בנבראים – הרי זה רק שמתבטא הכוח
 של "אין סוף" לברוא "יש מאין", אבל אי אפשר לקרוא לכך
 התגלות של "אור אין סוף", שכן הנבראים הרי מרגישים עצמם

1 אִמְנֵם מוֹדַעַת זֹאת, – הרי ידוע, שְׁעֵקֶר הַתְּהוּוּת הַיֵּשׁ וְדָבָר נִפְרָד
 2 לְנִמְרֵי, – מאלקות, הוּא מְמַלְכוּת דְאֵיצִילוֹת – מספירת ה"מלכות"
 3 של עולם ה"אצילות", שְׁנַעֲשֶׂה – "מלכות דאצילות" נעשית עֲתִיק
 4 דְכְרִיאָה, – "עתיק" הוא ענין התענוג, פנימיות הרצון, ו"מלכות
 5 דאצילות" נעשית ענין של
 6 תענוג ורצון לעולם
 7 ה"בריאה" – מצד "מלכות" 1
 8 נוצר תענוג בנבראים 2
 9 המרגישים עצמם 3
 10 ל"מציאות", ועל ידי כך 4
 11 מתבצע ענין ה"מלכות", כִּי 5
 12 "אֵין מְלָךְ בְּלֹא עִם וְכוּ"³⁸. 6
 13 – כנוכר לעיל, שהענין של 7
 14 מלך ומלוכה הוא על "עם" 8
 15 דוקא, על זרים ורחוקים 9
 16 מהמלך, שהם הנבראים של 10
 17 עולם ה"בריאה" והעולמות 11
 18 שלמטה ממנו, שאינם כמו 12
 19 הנאצלים שהם "אצלו 20
 20 וסמוך לו", קרובים 13
 21 ומאוחדים עם אלקות, אלא 14
 22 זה ענין של בריאה ונבראים 15

אגרת הקדש

23 שעליהם מתבטא ענין המלוכה. וְגַם רַבּוּי הַנְּבָרָאִים וְהַתְּחַלְקוּתָן
 24 – שכל נברא שונה מזולתו, למרות שְׁנִבְרָאוּ בְּכֹחַ ה"אין־סוף" –
 25 שהוא יְחִיד וְיִמְיָחַד בְּתַכְלִית – הרי מבלי הבט על מה שהנבראים
 26 באים מכוח ה"אין סוף" שהוא "יחיד ומיוחד" בתכלית, בכל זאת
 27 שיהיו בהם ריבוי גדול והתחלקות, הוּא עַל יְדֵי רַבּוּי הָאוֹתִיּוֹת
 28 הַיּוֹצֵאִין מְמַלְכוּת, – הנקראת "פִּי ה'", וְכִרְוַח פִּיּוּ בְּלַ צְבָאִים",
 29 – כמו שכתבנו³³: ("בדבר ה' שמים נעשו) וברוח פיו כל צבאם" – כל
 30 הנבראים, וְהִ' מוֹצֵאוֹת הַפֶּה – שלמעלה, כשם שבאדם באות
 31 אותיות הדיבור מחמש מוצאות הפה, כך ישנן גם למעלה חמש
 32 מוצאות הפה, מהן באות אותיות הדיבור שלמעלה, הֵן מַה'
 33 נְבוֹרוֹת – חמש בחינות הגבורה, דְנוֹקְבָא. – שב"מלכות", וְלִזְאוֹת
 34 – ולכן נִקְרָאת – "מלכות", "עֲלֵמָה דְאֵתְנֵלְיָא", – העולם של
 35 התגלות, כִּי פֶה נִגְלָה בְּחֵ אֹר־אֵין־סוֹף לְבְרָא יֵשׁ מֵאֵין שְׁלֹא
 36 עַל יְדֵי עֲלָה וְעֲלוּל, – "עילה" ו"עלול" יש גם בנבראים, ואילו
 37 בריאת "יש מאין" היא רק בכוח ה"אין סוף", וכוח זה בא בגילוי
 38 ב"מלכות דאצילות", אֲבָל מ' סְפִירוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת – שלפני ספירת
 39 ה"מלכות", נֶאֱצִלוּ בְּהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת עֲלָה וְעֲלוּל, וְאוֹר הָאֵין־סוֹף
 40 הוּא מְלָבֵשׁ בְּחֻכְמָה לְבִדְהָ. – "חכמה" כפי שהיא מ"אין סוף" היא
 41 כעין "יש מאין", והחכמה מאין תמצא, ו"אור אין סוף" מאיר
 42 ב"חכמה" (ועל ידי "חכמה" מאיר "אור אין סוף" בכל שאר
 43 הספירות). הוספת כ"ק רבינו: ואין סתירה בין ה"ל דבריאה – הוא
 44 לבדו בכחו כ"ק מודעת זאת דהוא מל' כי וְזֶהוּ שְׁכָתוּב: – בספר

33. תהלים לג, ו. 34. פ"א מ"ז. 35. תהלים קיא, י. 36. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "להעיר מההג"ה בפנ"ב (בח"א). ולקמן קלא, ריש ע"ב".

39 ו"לידת הנשמות" היא בשביעי של פסח, בזמן קריעת ים סוף, הוא
 40 כְּמוֹ גִדּוּל וְיָא וְנוֹקְבָא - הספירות "יא (זעיר אנפין - מדות)
 41 ו"מלכות" דאצילות, שהן לפני כן בהעלם, ומתגלות בְּכַתְּנֵי אִמָּא
 42 עֲלֵאָה, - בפנימיות "בינה" דאצילות, שְׁהוּא עַל יְדֵי אִוְרוֹת
 43 עֲלִיוֹנִים מִ"אִמָּא עֲלֵאָה", -

44 ספירת ה"בינה", וּמְלַמְעָלָה
 45 לְמַעְלָה עַד אִין־סוּף,
 46 הַמְתַּלְבֵּשׁ בָּהּ - ב"בינה" -
 47 לשם גידול זו"נ (זעיר
 48 אנפין) ו"מלכות" כָּל מ' או
 49 ז' יְרַחֵי לְדָה. - זו"נ
 50 דאצילות "גולדות" מ"אימא
 51 עילאה", "בינה" דאצילות,
 52 וכך גם ב"אימא תתאה,
 53 ב"מלכות", שגידול הנשמות
 54 שבה הוא גם כן על ידי
 55 אורות עליונים והמשכה
 56 מ"אור אין סוף". וְכַךָּ הוּא
 57 בְּכַרְיָאָת נְשָׁמוֹת וּמְלָאכִים
 58 לְעוֹלָם הַכַּרְיָאָה. - שזה גם

59 כן על ידי אורות עליונים, עד "אור אין סוף", הנמשכים ב"מלכות".
 60 להלן יסביר רבנו הזקן, שלא רק עבור לידת הנשמות ועבור העיבור
 61 נמשכים אורות עליונים, כי אם גם עבור שורש הענין של עיבור,
 62 שיוכל להיות העיבור, זקוקים גם כן להמשכת אורות עליונים. וְגַם,
 63 כָּל עֵקֶר וְשָׂרֵשׁ הַמְּשַׁח ש - "מלכות", מְקַבְּלָת וּמַתְּעַבְרָת מִ"זְעִיר
 64 אֲנַפִּין", - (מדות), הוּא מְמַחֵין דְ"אִבָּא וְאִמָּא", - "חכמה" ו"בינה",
 65 וְכָל זְוֹג - של "חכמה" ו"בינה", שיומשך מכך ענין של הולדה,
 66 נְמַשְׁכָּת - הטיפה לְ"אִבָּא וְאִמָּא" - "חכמה" ו"בינה", מִ"אֲרִיךְ
 67 אֲנַפִּין" וְעַתִּיק יוֹמִין, וּמְלַמְעָלָה לְמַעְלָה עַד אִין סוּף, רַק
 68 שְׁהַכֵּל בְּהַעֲלֵם בְּמַחִין, עַד לְדַת הַנוֹקְבָא - "מלכות" מגלה,
 69 הַנְּשָׁמוֹת וְהַמְּלָאכִים וְהַחֵיכְלוֹת לְעוֹלָם הַכַּרְיָאָה. נִמְצָא, שְׁזָהוּ
 70 גְלוֹי אִוְרֵי־אִין־סוּף מְמַשׁ, עַל יְדֵי הָעֵיבוֹר וְהַלְדָה. - לא רק
 71 המשכה מכוּח ה"אין סוף", הנמשכת על ידי "מלכות" בהתהוות
 72 הנבראים, כי אם גם ענין של גילוי מ"אור אין סוף" שבא על ידי
 73 העיבור ולידת הנשמות, הרי מה ש"מלכות" נקראת "עלמא
 74 דאתגליא" - עולמות של התגלות - אינו רק מפני שעל ידה מתגלה
 75 הכוח מ"אין סוף" בנבראים באופן של העלם, כי אם גם התגלות ממש
 76 של אלקות ו"אור אין סוף" בעולמות כפי שזה נעשה על ידי נשמות.

1 למציאות "יש" - אין זה הרי גילוי של "אור אין סוף"; להלן יסביר
 2 רבנו הזקן, שלאמיתו של דבר נוצרים מצד "מלכות" גם ענינים שהם
 3 גילוי של אלקות ו"אור אין סוף", כפי שהדבר בלידת והתהוות
 4 הנשמות ש"מ"מלכות", שנשמות הן הרי אלקות, וכפי שאלקות באה

5 בצמצום של נברא, יש מצד
 6 "מלכות" גם הענין של גילוי
 7 אלקות ו"אור אין סוף",
 8 שלכן זה נקרא "עלמא
 9 דאתגליא" - עולמות של
 10 התגלות, - שעל ידי ספירה
 11 זו נתגלה "אור אין סוף"
 12 בעולמות (ולא רק הכוח של
 13 "אין סוף" המתבטא
 14 בהתהוות הנבראים, שכפי
 15 שהוסבר לעיל זה ענין של
 16 העלם בנבראים המרגישים
 17 עצמם למציאות "יש"). וְזָה
 18 גַם³⁷, כִּי בְרִיאַת הַנְּשָׁמוֹת
 19 - מְמַנָּה, - מ"מלכות",
 20 לְהִיּוֹת יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד

21 כְּפִי עֲצֻמָּה בְּעוֹלָם הַכַּרְיָאָה, - לא כפי שהנשמות הן בעולם
 22 ה"אצילות", שהן שם מהות של אלקות, בטלות ולא מרגישות עצמן
 23 ל"יש", אלא כמו שהנשמות הן בעולם ה"בריאה", שם הן מרגישות
 24 עצמן ל"יש" ו"דבר נפרד", ויחד עם כך הן ענין של אלקות
 25 וממשיכות אלקות בעולמות, וְ - מה שנשמות באות מ"מלכות",
 26 נִקְרָא בְּשֵׁם "לְדָה", - שזקוקים לכך לכוח עליון מיוחד של "אין
 27 סוף", בְּקַרְיַעַת יֵס־סוּף - שאומר על כך בזוהר³⁸ ד"בְּעַתִּיקָא
 28 תְּלֵיא". - שהדבר תלוי ב"עתיק" שהוא נעתק ונבדל מעולמות,
 29 והוא פנימיות ה"כתר". שכן, ב"כתר" ישנם הרי "עתיק" ו"אריך",
 30 אריך - ראש ומקור לנאצלים, ועתיק - הבחינה האחרונה של "אין
 31 סוף". וכשם שעל קריעת ים סוף נדרש כוח של "עתיק" (מ"אין סוף"),
 32 כך גם ללידת הנשמות, שכפי שמדובר בקבלה זה אותו ענין של
 33 קריעת ים סוף, נדרש גם על כך כוח מיוחד של "אין סוף". להלן
 34 יסביר רבנו הזקן, שלא רק ללידת הנשמות נדרש כוח של "אין סוף",
 35 כי אם גם על ענין העיבור של הנשמות, שלפני הלידה, נדרשים
 36 אורות עליונים עד "אין סוף". וְגַם כָּל גִּדּוּל הַנְּשָׁמוֹת כָּל ז'
 37 חֲדָשִׁים, מְזוּוֹג שֶׁל שְׁמִינֵי עֲצָרַת עַד שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח, - שכתוב
 38 בקבלה³⁹ ששמיני עצרת הוא היחוד והזיווג "להוליד נשמות",

37. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שעיי"ז יובן ביותר שאין סתירה בהנ"ל - כי בריאת הנשמות וכו' בעתיקא תליא ואפילו הגידול כו' וההיכלות".
 38. ח"ב נב, ב. 39. ראה לקו"ת צו טז, ב. וש"נ.

יום שלישי ט' תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' קלא, ובוה יובן היות... עד עמ' קלא, וכדלקמן.

42 בדבר שעליו חותמים, והאותיות השקועות שבחותם יוצאות בולטות
43 בדבר שעליו חותמים — כך כאן, שמדריגת המצוות כפי שהן
44 ב"בכר", בלמעלה מהשתלשלות, במדרגה עליונה יותר, יורדת
45 בהשתלשלות הספירות למטה מענין התורה, שב"בכר" התורה היא

46 במדרגה תחתונה יותר
47 מאשר מצוות. וְנַעֲוִין
48 תְּחַלְתֵּן בְּסוֹפֵין, —
49 שה"תחלה" והמדריגה
50 העליונה שב"בכר", ששם
51 המצוות מושרשות, נעוצה
52 בסוף ובמדריגה האחרונה
53 של ספירות, ב"מלכות", הוא
54 פֶּחַ הַ"אֵין סוֹף" בְּרִדְהוּא
55 לְבָרָא יֵשׁ מֵאֵין, — כוח זה
56 (כתר) ישנו, כנוכר לעיל,
57 בספירת ה"מלכות", שממנה
58 נעשית ההתהוות של "יש
59 מאין", ולא על ידי עֵלָה
60 וְעֵלּוּל, שִׁיחִיהָ הָעֵלּוּל מִקֶּפֶה
61 מְעֵלְתוֹ וְכַמֵּל בְּמַצִּיאוֹת, —
62 ל"עילה" שלו, שמסוג

63 התהוות כזו אי אפשר שתבצע כוונת ותכלית הבריאה, רַק יְהִיָּה
64 תֵּישׁ — בהרגשתו, דְּבַר נִפְרָד מִ— מקורו, מ — אֶלְקוֹת, בְּכַדִּי
65 שִׁיחִיהָ הַמֵּאֲצִיל בְּרִדְהוּא מִלֶּךְ עַל כָּל — הנבראים שבהרגשתם
66 הם הַנִּפְרָדִים, — מאלקות, עַל יְדֵי שִׁינְקוֹמוֹ מְצִיאוֹתֵי שִׁינְקוֹ
67 עֲלֵיהֶם, — שדוקא על ידי כך מתבצעים הרצון והכוונה של הבריאה,
68 מה ש"עלה ברצונו אנא אמלוך", ו"מלוכה" היא דוקא על דברים
69 המרגישים עצמם כנפרדים, והם בטלים למלך, ביטולם של הנבראים
70 לאלקות בא על ידי ענין המצוות המעשיות הנעשות מן ועל ידי
71 נבראים גשמיים שהתהוותם היא מספירת ה"מלכות", וְ"סוֹף מְעֵשָׂה
72 — המצוות שמקיימים בדברים גשמיים, עלו בְּמַחְשַׁבָה תְּחַלְתֵּן. —
73 שהיא למעלה גם מ"ראשית" המחשבה, שב"תחלה" ובמדריגה
74 העליונה יותר של מחשבה, ישנם הכוונה והרצון למצוות מעשיות
75 הנעשות בדברים גשמיים. וְלִכֵּן אָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם⁴⁰: "וְלִית לִיה
76 לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן — האם לא סובר ר' שמעון שִׁמְפַסִּיק לְלוּלָב וְכוּ",
77 — שמפסיקים מלימוד התורה כדי לקיים מצוה בזמן שיש לקיימה,
78 כמו בקיום מצות לולב, בירושלמי שם מקשה כך על מה שאמר ר'
79 שמעון, שהוא ו"החברים" שלו אינם מפסיקים מלימוד התורה גם לא
80 לקריאת שמע, שואלים על כך בירושלמי: האם אין סובר ר' שמעון
81 שמפסיקים מלימוד התורה כדי לקיים מצוה בזמן — כמו לולב
82 וסוכה, שכך הרי צריך להיות גם ביחס למצוות קריאת שמע? אלא,

1 וְבוּה יוֹבֵן, הַיּוֹת הַמְּצוֹת בְּמַלְכוּת — ה' שֵׁם הַיּוֹ"ה, — כפי
2 שהמצוות הן בענין של "ספירות" ובאותיות שם הוי', הרי ב"ספירות"
3 זו ספירת ה"מלכות", ובאותיות שם הוי' — הרי זו האות ה' אחרונה
4 של שם הוי', וְתַתְּוֹרָה — כפי שהיא ב"ספירות" ובאותיות של שם
5 הוי', היא ב"זעיר אַנְפִּין" —
6 (מדות), האות וָא"ו שֵׁם

אגרת הקדש

7 הַיּוֹ"ה, הַנֵּם — למרות,
8 שִׁלְמַעֲלָה — כפי שמצוות
9 ותורה הן במדריגת "בכר"
10 ב"אַרְיֵה אַנְפִּין" הַמְּצוֹת הֵן
11 ב"גִּלְגֻלְתָּא", — ב"גולגולת"
12 ובמקוץ שעל המוחין,
13 ב"לְכַנְנִית", — בבחינת
14 "לובן" (חסדים של "אריך
15 אַנְפִּין"), הִיא הַ"אַרְיֵה"
16 דְּבִ"פְּלֹגוֹתָא דְשַׁעֲרֵי", —
17 ה"אורח" (הדרך) שיש
18 בהתחלוקת של השערות,
19 דְּמַתְּפַלְגָא לְתַרְוֵי אַרְחֵין
20 — המתחלקים ל-613 דרכים
21 והמשכות דְּאוֹרֵיָתָא

22 שֵׁב זְעִיר אַנְפִּין, — של תורה אשר ב"זעיר אַנְפִּין, הרי שהמצוות
23 הן בבחינת "גולגולתא" ומקוץ, שלמעלה ממוחין "חכמה", וְשַׁרְשׁ
24 הַתּוֹרָה דְנִפְקָא מִ"חֲכֵמָה עֲלָאָה" — שבאה מ"חכמה עליונה" —
25 היא רק באה מ"חכמה עילאה", אבל שרשה הוא למעלה מ"חכמה
26 עילאה", הִיא בְּ"מַחָא סְתִימָאָה" ד"אַרְיֵה אַנְפִּין", — בבחינת
27 "מוחא סתימאה" של אריך אַנְפִּין — חכמה שתומה שב"בכר", וְהֵינּוּ
28 — איזו בחינה בתורה היא ב"חכמה סתימאה" (סתומה) שלמעלה
29 לגמרי משכל ומהשגה, הַחֲכֵמָה דְפַעְמֵי הַמְּצוֹת, — שהם "סתום
30 ונעלם", ורק בביאת המשיח הוא יגלה טעמי המצוות, שאז תתגלה
31 "חכמה סתימאה", החכמה הסתומה. הרי, כפי שתורה ומצוות הן
32 ב"בכר", המצוות הן בבחינה עליונה יותר מאשר תורה, שתורה היא
33 ב"חכמה סתימאה", ענין המוחין שב"בכר", ואילו מצוות הן
34 ב"גולגולתא", בגולגולת ובמקוץ שלמעלה מחכמה סתימאה שבכר,
35 כיצד, איפוא, הדבר שכפי שתורה ומצוות הן ב"ספירות" ובאותיות
36 של שם הוי', התורה למעלה מן המצוות (מצוות הן ב"מלכות", אות
37 ה' אחרונה של שם הוי', ותורה היא ב"ז"א", האות וָא"ו של שם
38 הוי'), וכפי שתורה ומצוות הן ב"בכר", המצוות הן בבחינה עליונה
39 יותר מאשר ענין התורה? מתרץ רבנו הזקן: אֶלָּא שְׁהוּא בְּחוֹתֵם
40 הַמְּתַהַפֵּד, — שמה שבחותם הוא צד ימין, הרי בדבר שעליו חותמים
41 הוא צד שמאל, וכן להיפך; וכן גם מה ש"בולט" בחותם, "שוקע"

40. שבת פ"א ה"ב. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ולהעיר אשר כ"ז הוא ג"כ לפני" בירוש' ברכות (פ"א ה"ב) אלא ששם מקדים סוכה ללולב ובשבת לולב ואח"כ סוכה, ולכן מסתבר דכאן הכוונה לסוגיית שבת דוקא (והטעם י"ל כי בשבת הוא עיקר דין זה). אבל צ"ע: בשני הסוגיות (בש"ס שלפנינו) "לעשות לולב ולעשות סוכה" - והחילוק מובן. וראה שו"ע אדה"ז חאו"ח ר"ס תרמ"א. ואכ"מ". וראה לקו"ש חלק כ' ע' 267 הערה 10. וש"נ.

16 נוצרה תחלה מהמטה, והיא לבדה היתה עקר הולד עד מ' יום
 17 שהתחילה צורת הולד. וככה המצות הן עקר התורה ושרשה,
 18 הגם - למרות, שהמצוה היא גופנית ו - אילו, התורה היא
 19 חכמה, - שהיא דבר רוחני, הוספת כ"ק רבינו: "ול"ק דא"כ למה

20 תורה למה ממצות כדלעיל",
 21 רק שנה - המצוות הן
 22 פחיצוניות - עליונותן
 23 מתבטאת בענין מקיף, לא
 24 בענין פנימי, וזה - תורה
 25 היא בפנימיות, - ומכניסה
 26 נשמה וחיות במצוות,
 27 וכדלקמן. - וכפי שיוסבר

28 להלן. הרי כיוון שהוא לומד תורה ואינו רוצה לקיים מצוות, חסר
 29 הרי העיקר והשושר של תורה, ולכן נוח היה לו אילו שלייתו
 30 מתהפכת ולא נשאר ממנו כלום.

אגרת הקדש

שלייתו ע"פ וכו' כי השליא נוצרה תחלה מהטיפה
 והיא לבדה היתה עיקר הולד עד מ' יום שהתחילה
 צורת הולד. וככה המצות הן עיקר התורה ושרשה
 הגם שהמצוה היא גופנית והתורה היא חכמה רק
 שזה בחיצוניות וזה בפנימיות וכדלקמן.

1 להלן, מחלק בירושלמי בין קריאת שמע לבין שאר המצוות, שכן,
 2 זה "שינון" וזה "שינון": לימוד התורה וקריאת שמע הם שניהם ענין
 3 של שינון ולימוד, ואילו ביחס למצוות מעשיות בודאי שמודה ר'
 4 שמעון שמפסיקים מלימוד התורה כדי לקיים מצוה בזמנה. הוספת

5 כ"ק רבינו: "ובענין התורה
 6 עצמה ג"כ יש קדימת
 7 המצוות, דמהן התחלתה
 8 ותלוי קיומה (בדוגמת שלי'
 9 וולד)". ואומר להלן
 10 בירושלמי, אמר רבי יוחנן
 11 "כל הלומד שלא לעשות
 12 - נח לו שנתהפכה שלייתו

13 על פניו וכו'", - הוספת כ"ק רבינו: "ואין ולד" - ולא היה נולד
 14 לכתחילה, הוא משתמש בלשון זה דוקא, שנוח לו שנתהפכה
 15 שלייתו, ואינו אומר סתם - שנוח לו שלא היה נולד, כי השליא

יום רביעי י' תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' קלא, והנה כמו"כ מזיווג... עד עמ' 262, כנ"ל.

61 שהאור של בריאה יצירה עשיה יהיה מהות אחרת מאשר האור
 62 של "אצילות". והארת ה"קו" שהיה מאיר בכלים די' ספירות
 63 דמלכות - של "אצילות", בקע ה"פרסא" עמהם, ומאיר בהם -
 64 כל הכלים של "מלכות דאצילות" הנעשים נשמה לבריאה יצירה

65 עשיה, בכריאה יצירה
 66 עשיה כמו באצילות

67 והנה כמו"כ 6 ממש. - ענין זה של
 68 ההארה מה"קו" שהאיר 7
 69 בכלים דאצילות, הוא גם 8
 70 אחרי שנעשה פרסא ומסך 9
 71 בין "אצילות" ל"בריאה" 10
 72 יצירה עשיה, והאור של 11
 73 בריאה יצירה עשיה אינו 12
 74 בכלל מהות האור 13
 75 שמו"אצילות", אך, כיוון של' 14
 76 הכלים של "מלכות" 15
 77 דאצילות" בוקעים את 16
 78 הפרסא, שגם אחרי הפרסא

79 לא יהיה זה ענין אחר לגמרי, ענין של נברא ולא אלקות, אלא הם
 80 ענין של אלקות ואשר לכן הם אור הנשמה של בריאה יצירה עשיה
 81 (המהווה ומחיה הנבראים של בריאה יצירה עשיה), הרי כך גם
 82 ההארה מה"קו" שבהם גם כן בוקעת את הפרסא איתם וגם הארת
 83 ה"קו" מאירה באור הנשמה של בריאה יצירה עשיה. וכן, גם
 84 ה"קו" בעצמו - לא רק הארת ה"קו" המאירה בכלים דאצילות, כי
 85 אם גם ה"קו" בעצמו, המלכש בסיום (סוף נצח הודו יסוד ה'אדם
 86 קדמון", שהוא סוף רגלי הישר שלו - של אדם קדמון,
 87 המסתיימים במלכות דעשיה, הנה הארת ה"קו" מאירה משם
 88 - מנצח הודו יסוד דאדם קדמון, ומתלבשת באור הנשמה די'
 89 ספירות דבריאה יצירה עשיה שהוא אלקות. "א"ק" הוא אדם
 90 קדמון, שענינו הוא - המחשבה הראשונה האוצרת בתוכה ומקיפה

31 והנה, כמו כן מזיווג - ויחוד, ו"א ונוקבא דבריאה יצירה עשיה
 32 - "ז"א" (מדות) ו"מלכות" של העולמות בריאה יצירה עשיה,
 33 נבראו מאין ליש כל הנבראים - של עולם ה"בריאה", והנוצרים
 34 היצורים של עולם ה"יצירה", והנעשים, - הדברים שבועולם

35 ה"עשיה", כפי שהוסבר
 36 לעיל, הרי מ"מלכות
 37 דאצילות" ומזיווג של
 38 "ז"א" ו"מלכות" דאצילות
 39 מתהווים הנשמות
 40 והמלאכים של עולם
 41 ה"בריאה", נבראים שהם
 42 כבר ענין של "יש", וכפי
 43 שהסביר רבנו הזקן, הרי זה
 44 על ידי כוח ה"אין סוף"
 45 הנמשך ב"מלכות" בכלל
 46 וביחוד וזיווג "ז"א" ו"מלכות"
 47 בפרט, ומצד זה שה"קו" של
 48 "אור אין סוף" מלובש

49 בספירות, שבגלל זה יכולה להיות מהם ההתהוות של מציאות "יש",
 50 כך גם שמיחוד וזיווג "ז"א" ו"מלכות" מהספירות של העולמות
 51 בריאה יצירה עשיה מתהווים הנבראים של עולמות אלה (וכפי
 52 שייסכם רבנו הזקן, שגם בהם ישנה ההתלבשות של הארה מה"קו"
 53 של "אור אין סוף"), על ידי אור הנשמה שבתוכו, שהיא -
 54 הנשמה היא, אלקות, מהכלים די' ספירות דמלכות דאצילות,
 55 - עשרת הכלים של "מלכות דאצילות" יורדים בספירות של בריאה
 56 יצירה עשיה להיות הנשמה והאלקות של הספירות של בריאה
 57 יצירה עשיה. וגם בתוכה - ב"מלכות דאצילות", ישנה הארת
 58 ה"קו" דאור אין סוף - שמצד אור ה"קו" שהוא מעין המאור,
 59 יכולה להיות ההתהוות של "יש מאין", כפי שהסביר לעיל, המלכש
 60 באצילות עד ה"פרסא", - והמסך שבין "אצילות" ל"בריאה",

אגרת הקדש

1 של כלים ושל ספירות, שלמרות שאין זה אלקות הרי זה גם כן לא
 2 מציאות של נברא. הארה דהארה דהארה היא כבר גם לא
 3 המציאות של ההארה האוריגינלית, שלכן ההארה דהארה דהארה
 4 של ה"ק" מתלבשת בכל הנבראים, נוצרים ונעשים שהם מציאות
 5 של נבראים. כְּמוֹ
 6 שְׁכַתּוֹבֵי: "הַיָּמִים וְכָל
 7 אֲשֶׁר בָּהֶם, - עֲשִׂיתָ, וְאַתָּה
 8 מְחִיָּה אֶת כָּל־כֶּלֶם, -
 9 שְׁנַמְשַׁכְתָּ חַיִּים מֵ"אֹר אֵין
 10 סוּף", מֵ"אַתָּה", בְּכֹלם (בְּכָל
 11 הַנְּבִרָאִים), שׁוּה הַהֲאָרָה
 12 דֵהֲאָרָה דֵהֲאָרָה שֶׁל הַ"קוּ"
 13 מֵ"אֹר אֵין סוּף", הַנְּמַשְׁכָּת
 14 לַחַיִּים חַיִּים לְכָל הַנְּבִרָאִים.
 15 וְכָל זֹאת בְּבְחִינַת
 16 הַתְּפַשּׁוּת הַחַיִּים
 17 לְתַחִיּוּתָם. - שְׁבַכְךָ יֵשׁ
 18 הַבְּדֵל בֵּין אֹפֶן הַהֲתַלְבְּשׁוּת
 19 בִּ"אַצִּילוּת", וּבְאֹר הַנְּשִׁמָּה
 20 שֶׁל בְּרִיאַה־יְצִירַה־עֲשִׂיָּה,
 21 וּבְנַפְשׁ וְרוּחַ וְכֹלִים שֶׁל עֶשֶׂר
 22 סְפִירוֹת בְּרִיאַה־יְצִירַה־עֲשִׂיָּה, עַד בְּכָל הַנְּבִרָאִים, אֲמַנְם מְצִיאוֹתוֹ
 23 וּמְהוֹתוֹ שֶׁל אֹר הָאֵין־סוּף - עֲצוּמוֹ, אֵינּוּ בְּגֵדֵר מְקוֹם כְּלָל, -
 24 שְׁנֵאמַר שֶׁבִ"אַצִּילוּת" נִמְצָא "אֹר אֵין סוּף" בְּאֹפֶן אֶחָד וּבְרִיאַה־
 25 יְצִירַה־עֲשִׂיָּה וּפְרִטִי - בְּאֹפֶן אַחֵר, אֲלֵא הוּא וְסוּבְבֵי כָּל עֲלָמִין - כָּל
 26 הָעוֹלָמוֹת, בְּשׁוּה, וְ"אַתְּ הַשְּׁמַיִם וְאַתְּ הָאָרֶץ אֵינִי מֵלֵא" - אֹמַר
 27 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּהַשְׁוֹאָה אַחַת, - שְׁכַשְׁם שֶׁהוּא מֵלֵא בְּשִׁמִּים כִּךְ
 28 הוּא מֵלֵא בְּאָרֶץ, וְ"לִית אֲתֵר פְּנִי מִנְיָה" - אֵין מְקוֹם וּמְדִרְיָגָה
 29 שֶׁהוּא פְּנִי וְרִיק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, אֵף בְּאָרֶץ הַלּוֹז הַנְּשִׁמִּית, רַק שֶׁהוּא
 30 בְּבְחִינַת מְקוֹף וְסוּבְבֵי, - אֵין הוּא מְאִיר בְּפְנִימִיּוֹת, שִׁיּוּרְגֵשׁ כְּפִי
 31 שֶׁהַחַיִּים מוֹרְגֵשׁ, כִּי אִם הוּא בְּאֹפֶן שֶׁל מְקוֹף וְהַעֲלָם, וְכְמוֹ
 32 שְׁנֵתְבָאָר הַפְּרוּשׁ - שֶׁל "סוּבְבֵי כָּל עֲלָמִין", בְּלִקְוֵי אֲמָרִים, - בְּחֻלֵּק
 33 הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר הַ"תְּנִיָּא"⁴², וְלֵא הַתְּפַשּׁוּת וְהַתְּלַבְּשׁוּת הַחַיִּים -
 34 מֵה שְׁמַהוּת וּמְצִיאוֹת הַ"אֵין סוּף" מֵלֵא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת - אֵין זֶה בְּאֹפֶן
 35 שֶׁל הַתְּפַשּׁוּת וְהַתְּלַבְּשׁוּת הַחַיִּים, לְתַחִיּוּתָם וְלַחַיּוּתָם מֵאֵין לֵישׁ,
 36 - שְׁגַם עַל הַהֲתַהוּוֹת מֵ"אֵין לֵישׁ", לְמַרְתָּ שׁוּה עַל יְדֵי כּוּחַ נַעֲלָם שֶׁל
 37 "אֹר אֵין סוּף", הַרִי זֶה, אֲבָל עֵנִין שֶׁל גִּילּוּי הַתְּפַשּׁוּת לַהֲתַהוּוֹת
 38 הַבֵּאָה עַל יְדֵי הַסְּפִירוֹת וְהַמְּדִרְיָגוֹת הַמְּמַשְׁכִּיכוֹת וּמְגוֹלוֹת אֶת הַכּוּחַ
 39 הַנַּעֲלָם, כִּי אִם - הַהֲתַפְּשׁוּת לַחַיִּים וְלַהֲתַהוּוֹת, בֵּאָה עַל יְדֵי הָאָרֶץ
 40 דֵהֲאָרָה דֵהֲאָרָה וְכוּ' מֵה"קוּ", בְּנֹזֵקֵי לְעִיל. וְגַם מְאֹרֵי־אֵין־סוּף
 41 הַסּוּבְבֵי וּמְקוֹף לְאַרְבַּע עוֹלָמוֹת אֲצִילוּת־בְּרִיאַה־יְצִירַה־עֲשִׂיָּה
 42 בְּשׁוּה, - הָאֹר שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעוֹלָמוֹת, וְהַשְּׁפַעְתּוֹ בְּעוֹלָמוֹת הַיָּדֵי רַק
 43 בְּאֹפֶן שֶׁהוּא סוּבְבֵי וּמְקוֹף כָּל אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת בְּשׁוּה, מְאִיר - גַּם אֵל
 44 הַקּוּ הַפְּנִימִי - שֶׁהוּא אֹר פְּנִימִי בְּעוֹלָמוֹת, דֵּרֶךְ הַכְּלִים הָעֶשֶׂר
 45 סְפִירוֹת דְּבְרִיאַה־יְצִירַה־עֲשִׂיָּה, - שֶׁהַכְּלִים הַרִי מְקִיפִים לְאֹר
 46 הַמְּתַלְבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַכְּלִים, וּבְהֲאָרְתוֹ תוֹךְ הַכְּלִים - נֹתֵן בָּהֶם כֹּחַ

1 את כל סדר ההשתלשלות ("צופה ומביט עד סוף כל הדורות"),
 2 ומתפרטים שבמחשבה הקדומה הזו באה החיות של כל סדר
 3 ההשתלשלות, ובה גופא ישנם "יושר" ו"עיוגולים" - "עיוגולים" הוא
 4 ענין של "מקיף", המקיף על כל מדריגות ההשתלשלות בהשוואה
 5 ובאופן שוה, ש"אצילות"
 6 ו"עשיה" מוקפים יחד;
 7 ו"יושר" הוא הענין של אור
 8 פנימי, הנותן חיות בכל ענין
 9 של השתלשלות בהתאם
 10 למהות ולמדריגת הענין,
 11 הרי רגלי היושר של אדם
 12 קדמון מסתיימים במדריגה
 13 האחרונה של עולם
 14 ה"עשיה", שהיא "מלכות"
 15 דעשיה. ועל כך הוא אומר,
 16 שהארט ה"קו" המאירה עד
 17 "מלכות דעשיה" (לא מצד
 18 ההתלבשות בכלים
 19 ד"אצילות", כי אם ענין
 20 ה"קו" המאיר ב"א"ק" (אדם
 21 קדמון) - נמצאת בכל
 22 מדריגות ההשתלשלות, עד במדריגה התחתונה של "מלכות
 23 דעשיה" הבאה מהמחשבה הקדומה ד"א"ק). הרי ענין זה והארה זו
 24 מה"קו" מאיר ומתלבש באור הנשמה של עשר הספירות של
 25 העולמות בריאה־יצירה־עשיה, שהוא אלקות. והארה דהארה, -
 26 מה"קו", מתלבשת בנפש־רוח ד"ספירות דבריא־יצירה־
 27 עשיה, - לא רק באור הנשמה כי אם גם בנפש רוח, ואף גם בכל
 28 הכלים שלהם. בכלים של ספירות בריאה־יצירה־עשיה, למרות
 29 שאין הם אלקות, שמצד הארת ה"קו" מהכלים דאצילות לא מאירה
 30 שם ההארה, שכן "אצילות" אינו מאיר ואינו מתלבש בענין שאיננו
 31 אלקות, אך מצד ה"קו" עצמו שלמעלה מ"אצילות" יורדת (מצד
 32 המחשבה הקדומה של אדם קדמון) הארת ה"קו" באופן של הארה
 33 דהארה גם בכלים של ספירות בריאה־יצירה־עשיה. והארה
 34 דהארה דהארה, - כלומר המדריגה השלישית של הארה, הוא
 35 בכל הנבראים - של עולם ה"בריאה", ונוצרים - של עולם
 36 ה"יצירה", ונעשים, - של עולם ה"עשיה", שעל ידי זה מאירה בכל
 37 נברא ונוצר ונעשה, הכוונה שבמחשבה הקדומה ד"א"ק, שעל
 38 הנברא ונוצר ונעשה להשלים, וכוונה זו היא החיות של הנברא
 39 ונוצר ונעשה. הענין של "הארה דהארה דהארה" הוא, שהארה
 40 איננה עצם אבל היא עדיין אותו מהות של הענין שממנו באה
 41 ההארה, כך שהארט ה"קו" היא עדיין מהות של אלקות, ואשר לכן
 42 היא מתלבשת רק באור הנשמה של הספירות שהוא אלקות. הארה
 43 דהארה כבר אינה המהות של המדריגה הקודמת, אך היא עדיין
 44 המציאות של הענין הקודם, שלכן ההארה דהארה מתלבשת בנפש
 45 רוח של ספירות בריאה־יצירה־עשיה, שכבר אינה המהות הקודמת
 46 (זה לא אלקות). אך זה עדיין המציאות של אותו ענין, ענין רוחני

33 אלא זה כפי שההארה האלקית באה ומתלבשת במציאות של נברא.
 34 להלן יסביר רבנו הזקן, שגם כפי שההארה האלקית באה במציאות
 35 של נברא, זה מתגלה דוקא בנברא כזה שבנבראים עצמם הוא
 36 מהיסוד הנמוך ביותר, יסוד העפר שלמטה מאש, רוח ומים, ובנברא
 37 המורכב בעיקר מיסוד
 38 העפר, כמו הארץ הגשמית
 39 – מתבטא בגילוי הכוח
 40 והיכולת שיש דוקא
 41 ב"עצמות אור אין סוף"
 42 להוות "יש מאין". כוח זה
 43 הוא בעיקר ב"אור הסובב"

אגרת הקדש

בהם כח ועוז לכרוא יש מאין ומאחר שהבריאה היא
 ע"י הכלים לזאת הם הנבראים בבחינת ריבוי והתחלקות
 וגבול ותכלית ובפרט ע"י האותיות כנ"ל.

44 ומתגלה על ידי ה"קו" דוקא, האור הפנימי, דבר זה נראה בבירור
 45 במה שהארץ מצמיחה, שצמיחת צמחים ואילנות גשמיים מכוח
 46 הצומח הרוחני שבארץ היא ענין של "יש מאין", וכוח זה מגלה
 47 הארץ תמיד, שתמיד צומחים ממנה צמחים באופן של "יש מאין",
 48 (לא רק בששת ימי בראשית, כפי שזה היה בשאר המאמרות, כמו
 49 "שרצו המים" וכדומה, שאו, בששת ימי בראשית, הוציאו המים
 50 מכוחם הרוחני ענין של נפש חיה שבא מהמים, אך לאחר ששת ימי
 51 בראשית כבר באה נפש חיה אחת מהשניה, ואין זה באופן של "יש
 52 מאין", ואילו הארץ – מצמיחה תמיד צמחים באופן של "יש מאין")
 53 – הרי שבארץ ישנה המעלה, שלמרות שהיא "נברא" שההארה
 54 האלקית שבה הצטמצמה באופן של הארה דהארה דהארה (שאין
 55 הוא המהות של אלקות ואפילו לא המציאות של אלקות, כי אם
 56 מציאות של נברא גשמי כפי שזה בארץ), בכל זאת נראה על ידה
 57 הכוח האלקי של התהוות "יש מאין", מצד זה שיש בה גם מהאור
 58 ה"סובב כל עלמין" וגם מאור ה"קו" שעל ידו מתגלה הכוח הסובב
 59 בענין של התהוות וחיות בנבראים. טעמו של דבר מדוע דבר זה
 60 מתגלה בארץ דוקא, יסביר רבנו הזקן להלן, הוא מפני שהארץ היא
 61 היסוד הנמוך ביותר של העולם הגשמי, ובמקום הנמוך ביותר שבו
 62 יורדת ההארה האלקית, יש בו כוח מ"אור חור", המבטא בגילוי
 63 יותר את ה"עצם", כאור ומדריגה שלמעלה ממנה. ובלשון רבנו
 64 הזקן:

1 וְעוֹז לְבְרָא יֵשׁ מֵאֵין. – כפי שהוסבר לעיל, הרי התהוות הנבראים
 2 שבכל אחד מהעולמות, הוא על ידי הכלים של הספירות שבאותו
 3 עולם; הרי הכוח שיש לכלים של הספירות להוות "יש מאין" (התהוות
 4 שבאה דוקא מעצמות "אור אין סוף" ה"סובב כל עלמין") הוא מפני
 5 שמאיר בהם מ"אור אין סוף"
 6 ה"סובב כל עלמין". וּמֵאַחַר
 7 שְׁהַבְרִיאה היא על ידי
 8 הַכְּלִים, – שיש בהם הרי
 9 ענין של גבול והתחלקות,
 10 לְזֹאת – לכן, הֵם הַנְּבִרָאִים
 11 בְּבְחִינת רְבוּי וְהַתְּחַלְקוֹת –
 12 שאחד שונה מהשני, וְגִבּוּל וְתְּכַלִּית, – למרות שהכוח להתהוותם
 13 בא מזה"אור הסובב" שהוא בלי גבול, אך, מפני שהכוח מאיר בתוך
 14 הכלים, הרי ההארה האלקית שישנה על ידי הכלים, היא בחינה של
 15 התחלקות ובאופן של גבול, וּבְפֶרֶט – כפי שההארה האלקית ממנה
 16 נעשית ההתהוות, באה בגילוי, עַל יְדֵי הָאוֹתִיּוֹת, בְּנִזְכָּר לְעִיל. –
 17 שהאותיות יש בהן יותר ענין ההתחלקות וההגבלה מאשר הכלים.
 18 על כל פנים הרי אמר לעיל, שלא רק בספירות של העולמות,
 19 בנשמה, ובנפש רוח, ובכלים, יש גם מהאור הפנימי של "אור אין סוף"
 20 (ה"קו"), שענינו אור שבשביל העולמות, אור שיאיר את העולמות
 21 באור פנימי ה"נרגש" בעולמות, כפי שחיות נרגשת), וגם מהאור
 22 הסובב ומקיף (אור שהוא למעלה מעולמות, והשפעתו בעולמות הוא
 23 רק באופן זה שהוא נשאר למעלה מהם, ואינו נרגש בהם בפנימיות).
 24 הרי לא רק שבספירות יש מכל אחד משני הסוגים שבאור, כי אם גם
 25 בכל נברא יש משני הסוגים שבאור; ההבדל מתבטא רק בכך אם זה
 26 בא בהארה, או בהארה דהארה, או בהארה דהארה דהארה: כשזה
 27 בא באופן של הארה, הרי אין זה אכן העצם מ"אור אין סוף", אך זה
 28 עדיין המהות של "אור אין סוף"; וכשזה בא באופן של הארה דהארה,
 29 אין זה גם המהות של "אור אין סוף", כי אם המציאות בלבד (כלומר,
 30 שאין זה ענין שמהותו אלקות, כי אם מציאות של אלקות בלבד); אך,
 31 כשזה בא באופן של הארה דהארה דהארה, כפי שהדבר בכל
 32 הנבראים, אין זה גם לא המציאות של ההארה האלקית הקודמת,

יום חמישי י"א תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' 262, ועוד זאת יתר... עד עמ' 264, כמו"ש כמו"א.

75 וְעוֹד זֹאת, יֵתֵר עַל כֵּן עַל כָּל הַנְּזַכָּר לְעִיל⁴³, הָאֲרֵה דִּהְאֲרֵה
 76 הָאֲרֵה דִּהְאֲרֵה, – כפי שההארה האלקית באה בנברא באופן של הארה
 77 דהארה דהארה, שאו הרי זה כבר שלא בגילוי, לא המהות של
 78 אלקות, ואפילו לא
 79 המציאות של אלקות, ובכל
 80 זאת כבר הוסבר לעיל שיש
 81 בה גם מזה"קו" – האור
 82 הפנימי וגם מהאור ה"סובב"
 83 כל עלמין, וְכָל הַנְּזַכָּר
 84 לְעִיל – אור ה"קו" שבה,

75 ו"אור הסובב" שבה – בההארה האלקית שכבר באה באופן של
 76 הארה דהארה דהארה – במציאות של נברא – הִיא מְרָאָה –
 77 ההארה האלקית הבאה מ"מלכות דאצילות", מראה את בְּתֵה
 78 וְיִכְלְתָהּ בְּיִסוּד הָעֵפֶר
 79 הַגְּשָׁמִי בְּגִלּוֹי עֲצוּם, בִּיתֵר
 80 ועוד זאת⁴ עוֹ מִיִּסוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
 81 מְמַנּוּ, – מיסוד העפר, וכמו
 82 למשל יסודות אש, רוח
 83 ומים, וְגַם מְצַבֵּא הַשָּׁמַיִם,
 84 שְׂאִין כְּכֹחַם וְיִכְלְתָם

אגרת הקדש

מסתיימים בתחתית - עולם העשיה, - הרגלים, המדריגות
 האחרונות של אדם קדמון (של המחשבה הקדומה הכוללת בתוכה
 כל הנבראים מהעליונים ביותר עד התחתונים ביותר), מסתיימות
 במדריגות התחתונות של העולם התחתון ביותר, עולם העשיה,
 והוא יסוד העפר שבעולם
 העשיה, ותחת רגליו -
 מתחת למדריגות האחרונות
 של אדם קדמון, מאיר אור
 אינסוף ברוך הוא הסוכב
 כל עלמיו, - היכן
 שמתיים האור הפנימי
 שהוא בהגבלה ובהתחלקות
 בעולמות, מאיר האור
 המקיף שלמעלה מעולמות,
 פלי הפסק רב ביניהם, רק
 עגולי "אדם קדמון" -
 העיגולים של אדם קדמון,
 לברו. - שהרי במחשבה
 הקדומה של אדם קדמון
 ישנם "ישר" ו"עגולים",
 אור פנימי ואור מקיף, הרי
 היכן שמתיים ה"ישר"
 והאור הפנימי של אדם קדמון ונשארים רק העיגולים והמקיפים של
 אדם קדמון (שגם העיגולים של אדם קדמון הרי אינם ענין של "אין
 סוף" ממש כמו ה"אור אין סוף" ה"סוכב כל עלמין") - מאיר שם "אור
 אין סוף" ה"סוכב כל עלמין", וגם ה"קו" מאיר אינסוף המסתים
 בסיום רגלי "אדם קדמון" - מאיר ממש למעלה בבחינת "אור
 חוזר", - "אור חוזר" היינו - אור שכשנגיע למקום שמעבר לו אין
 הוא יכול להאיר, הוא מגיע חזרה באור חוזר ביתר חוזק וביתר אור
 מאשר האור הוא לפני שמגיע לאותו מקום. וכפי שהדבר באור
 השמש, שהאור התחתון הקרוב יותר לארץ הם יותר מאשר האור
 האמצעי (האור שבאמצע, בין השמש לארץ), שכן, כאשר קרני
 השמש מגיעים לארץ, שמעבר לה אין הם יכולים להגיע - הוא חוזר
 באור חוזר, ולכן הם יותר למטה. כך הדבר ב"אור הקו" שענינו
 להאיר כל הנבראים באור פנימי, הרי כאשר הוא מגיע למדריגות
 האחרונות של המחשבה המקיפה כל העולמות והנבראים - הוא
 חוזר באור חוזר, כמו ש - ה"קו", המלבש ב"אריך אנפין" ו"אבא
 ואמא" - חכמה בינה ו"א"א ונגןבא" - ז"א (מדות) ומלכות,
 דאצילות - מאיר באור חוזר ממלכות דאצילות, ומלכות
 דאצילות היא - לכן, בחינת כתר ממטה למעלה, - בחישוב
 הספירות מלמטה למעלה, מ"מלכות" לספירות העליונות, הרי
 "מלכות" היא בחינה של "כתר" - כנוצר לעיל באגרת קודש זו,
 ו"נעוץ תחלתן בסופן". - שב"מלכות" הרי זה, שה"תחלה" של
 "כתר" שלמעלה מ"חכמה", נמצאת ב"מלכות", וב"קו" הרי זה,
 שה"תחלה" של ה"קו" נעוצה בסוף של "רגלי אדם קדמון",
 המסתיימות במדריגות התחתונות של עולם העשיה, ביסוד העפר;

להוציא יש מאין תמיד, ביסוד העפר המצמיח תמיד יש מאין,
 הם עשבים ואילנות - הצומחים מכוח הצומח הרוחני באופן של
 "יש מאין". שהרי גם אלה שצומחים על ידי זריעה ונטיעה, יסביר
 להלן, שזה כמו "יש מאין", שכן מה שזורעים נרקב כולו בארץ,
 הוריעה משמשת כ"העלאת
 מ"ן בלבד (התעוררות של
 כוח הצומח), ובמיוחד אלה
 שצומחים בלי זריעה ונטיעה
 כלל, (והמלך המפכה ואומר
 "גדל", - שחכמינו ז"ל⁴⁴ הרי
 אומרים שאין עשב למטה
 שאין לו מזל למעלה המכה
 בו ואומר לו גדל, הרי,
 שהצמיחה היא לא כולה
 מכוח הצומח שבארץ כי אם
 מה"מזל" שברקיע בא ענין
 הצמיחה? אומר על כך רבנו
 הזקן: הינו לאחר שפבר
 צמח העשב, - שכבר
 נעשה מציאותו של "יש"
 (עשב), אלא שעליו לצמח
 ולגדול, ואילן שעושה פירות

אגרת הקדש

תמיד כיסוד העפר המצמיח תמיד יש מאין הם עשבים
 ואילנות (והמזל המכה ואומר גדל היינו לאחר שכבר
 צמח העשב ואינו אומר לו לצמח מאין ליש אלא
 מקוטן לגודל ולשאת פרי כל מין ומין בפרטי פרטיות.
 אבל בטרם יצמח למי יאמר כל מזל ומזל לכל עשב
 ועשב בפרטי פרטיות) מהכח הצומח שבו שהוא אין
 ורוחני והם גשמיים ואין זאת אלא משום דרגלי א"ק
 מסתיימים בתחתית עשי' ותחת רגליו מאיר אור א"ס
 ב"ה הסוכב כל עלמין בלי הפסק רב ביניהם רק
 עיגולי א"ק לבדו וגם הקו מאור א"ס המסתיים בסיום
 רגלי א"ק מאיר ממש למעלה בבחי' אור חוזר כמו
 שהמלוכב בא"א ואו"א וו"נ דאצי' מאיר באור חוזר
 ממל' דאצי' ומל' דאצי' היא בחי' כתר ממטה למעלה
 ונעוץ תחלתן בסופן. וככה הוא בסיום הקו דאור

הרי צריך שיהיה בהם טעם, מתיקות או חמיצות, הרי זה בא מן
 המזל, ואינו אומר לו לצמח מאין ליש - שתהווה מציאות
 העשב או האילן, אלא מקטן לגדל, ולשאת פרי כל מין ומין
 בפרטי פרטיות. - שישנם אילנות המוציאים פירות מתוקים, וישנם
 אילנות המוציאים פירות חמוצים וכדומה, הרי זה בא מהמזל
 שברקיע. ב"אור התורה" פרשת במדבר⁴⁵ אומר ה'צמח צדק',
 שהמזל משפיע התעוררות בכוח הצומח שמתבטא בעשב או באילן
 שיצמיח, אך עצם הצמיחה הוא מכוח הצומח עצמו, ובמקום אחר
 ב"אור התורה"⁴⁶ מפרש ה'צמח צדק', שענין ה"הכאה" של המזל
 הוא, שבשעה שהמזל מאיר על העשב או האילן שאליו הוא שייך,
 משפיע הדבר בעשב או באילן המשכה לשרשו, ומהמשכה לשרשו
 הוא הולך וגדל יותר ויותר. אבל בטרם יצמח - למי יאמר כל
 מזל ומזל לכל עשב ועשב בפרטי פרטיות) - הרי אומרים
 שהמזל "מכה בו" (בעשב). ואומר לו "גדל", וכשהעשב אינו קיים
 עדיין - למי הוא אומר גדל? אלא, כאמור, הכוונה היא לאחרי
 שהעשב כבר קיים במציאות של "יש", על הצמיחה מקטן לגדול וכו'
 על כך באה האמירה והכוח מהמזל. על כל פנים, צמיחת העשבים
 והאילנות היא מהפכה הצומח שבו, - שביסוד העפר שהוא - כוח
 הצומח הוא אין - לא מציאות גשמית, ורוחני, ו - אילו הם -
 העשבים והאילנות, הם גשמיים. - הרי שזה ענין של "יש מאין",
 שכפי שהוסבר לעיל, הרי הכוח ל"יש מאין" הוא דוקא ב"עצמות אין
 סוף" - וכוח זה מתבטא ביסוד העפר הגשמי. ואין זאת, - מה
 שדוקא בארץ מתבטא בגילוי כוח ה"אין סוף" של "יש מאין", אין זה
 אלא משום דרגלי "אדם קדמון" - הרגלים של "אדם קדמון",

1 וכיוון שה"קו" הרי ענינו גילוי של "אור אין סוף" – מתבטא לכן ביסוד
 2 העפר יותר בגילוי הענין של "אין סוף" בענין של "יש מאין", בענין
 3 של צמיחה, כפי שיסביר להלן. וְכֵן הוּא בְּסוּמָה הַ"קו" דְּאוֹר־
 4 אֵינְסוּף הַמְסַתֵּים בְּסוּמָה הַ"יִשְׁר" דְּרַגְלֵי אָדָם קְדָמוֹן – כפי
 5 שה"רגלים" והמדריגות
 6 התחתונות של "אדם קדמון"
 7 באות באור הפנימי
 8 בהתחלקות של המדריגות,
 9 הרי בשעה שזה בא
 10 למדריגות האחרונות, שזה
 11 בתחתית ה"עשיה",
 12 במדריגות האחרונות של
 13 עולם ה"עשיה", כפי שזה
 14 יסוד העפר הגשמי, מאיר –
 15 ה"קו" בבחינה של "אור"
 16 חוזר, מְמַטָּה לְמַעְלָה –
 17 מההארה דהארה דהארה
 18 שבעפר הגשמי, לְבַחֲנֵית
 19 אוֹר הַנְּשָׁמָה דְּמַלְכוּת
 20 דְּמַלְכוּת דְּעֵשִׂיָה, – שבאור
 21 הנשמה זו המדריגה
 22 האחרונה, שכן, "עשיה" היא
 23 הרי העולם התחתון ביותר,
 24 ו"מלכות" היא הספירה
 25 האחרונה, וב"מלכות" גופא,
 26 בעשר הספירות שבה,
 27 "מלכות דמלכות" היא
 28 האחרונה – אך, כיוון
 29 שמדובר כאן בענין אור הנשמה, שְׁהוּא אֱלֻקוֹת מְמַשׁ, מְחִיצוֹנִיּוֹת
 30 הַכְּלִים דְּמַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת. – שכאמור לעיל הם נעשים אור
 31 הנשמה לבריאה יצירה עשיה – הרי במדריגת אור הנשמה, שהיא
 32 האחרונה שבאור הנשמה – מאיר בה האור החוזר מהמדריגות
 33 האחרונות של "עשיה" (המדריגה האחרונה שבנבראים), ונותן את
 34 הכוח לגלות כוח ה"אין סוף" בענין של "יש מאין", של צמיחה, באופן
 35 תמידי. וְלִפִּי מַה שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים פָּרָק ב, הוּבָא פְּלֻקוּמֵי
 36 אֲמָרִים – בספר ה"תניא"⁴⁷, מְתַלְבֶּשֶׁת תַּחֲלָה הָאֲרָה זוּ שֶׁל הַ"קו"
 37 דְּאוֹר־אֵינְסוּף בְּאוֹר הָאֲצִילוֹת שֶׁבְּעֵשִׂיָה, וּמְמַנָּה לְבְרִיאָה
 38 וַיִּצְרָה שֶׁבְּעֵשִׂיָה, וּמֵהֵן לְבַחֲנֵית אוֹר הַנְּשָׁמָה דְּמַלְכוּת דְּמַלְכוּת
 39 דְּעֵשִׂיָה, וְעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ כַּח וְעוֹ בְּסוּמָה הַכְּלִי דְּמַלְכוּת דְּמַלְכוּת
 40 דְּעֵשִׂיָה – המדריגה וספירה התחתונה ביותר שב"עשיה", שְׁבִיבוּד
 41 הָעֶפֶר, וְהוּא מְאָמֵר: "תִּדְרָשָׁא הָאֲרִין וְכוּ", – דשא – שממאמר
 42 זה בא הרי כוח הצומח, לְהִיּוֹת פּוֹעֵל בְּקֶרֶב הָאֲרִין תְּמִיד לְעוֹלָם
 43 וְעַד (בַּחֲנֵית אֵינְסוּף), – שלא רק עצם פעולת הצמיחה שהיא ענין
 44 של "יש מאין", בא מכוח ה"אין סוף", אלא גם האופן של להצמיח

אגרת הקדש

א"ם המסתיים בסיום היושר דרגלי א"ק מאיר ממטה
 למעלה לבחי' אור הנשמה דמל' דמל' דעשיה שהוא
 אלקות ממש מחיצוניות הכלים דמל' דאצי'. ולפמ"ש
 בס' הגלגולים פ"ב הובא בל"ק א מתלבשת תחלה
 הארה זו של הקו דאור א"ם באור האצי' שבעשיה
 וממנה לבריאה ויצירה שבעשיה ומהן לבחי' אור
 הנשמה דמל' דמל' דעשיה ועי"ז יש כח ועוֹ בְּסוּמָה
 הכלי דמל' דמל' דעשיה שביסוד העפר והוא מאמר
 תדשא הארץ וכו' להיות פועל בקרב הארץ תמיד
 לעולם ועד (בחי' אין סוף ולא בלבד בששת ימי
 בראשית כמאמר ישרצו המים ומאמר תוצא הארץ
 נפש חיה מחכמה דמל' דמל' דעשיה שבז' ימי
 בראשית האיר בעולם הוזה הארה מאור אין סוף
 בחדד חנם בלי העלאת מין נוקבין כלל) להצמיח
 עשבים ואילנות ופירות מאין ליש תמיד מדי שנה
 בשנה שהוא מעין בחי' א"ם שאם יתקיים עוה"ז ריבוי
 רכבות שנים יצמיחו מדי שנה בשנה אלא שיש מהן
 ע"י העלאת מ"נ והם הזרועים והנטועים ואעפ"כ הם
 כמו יש מאין שהגרעין הנטוע אין לו ערך כלל לגבי
 הפרי וגם נגד כל האילן עם הענפים והעלין וכן

הוא פעולה תמידית, ומצד כוח זה, הוא יכול להצמיח תמיד בלי
 סוף, הרי שגם זה הוא הענין של "אין סוף", וְלֹא בְּלִבְד בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית, כְּמֵאמֵר: "יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם", וּמֵאמֵר: "תּוֹצֵא הָאֲרִץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה", – מאמרות אלה השפיעו רק בששת ימי בראשית, שאז
 הוציאו המים והארץ נפשות
 חיות באופן של "יש מאין",
 ואילו לאחר זה כבר באה
 נפש חיה אחת מהשניה
 שלא באופן של "יש מאין",
 רק בששת ימי בראשית
 בלבד השפיעו מאמרות
 אלה, שהמאמרות באים
 מְחַכְמָה דְּמַלְכוּת דְּמַלְכוּת
 דְּעֵשִׂיָה, שְׁבִיבוּ יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית הָאֵיר בְּעוֹלָם
 הוּזָה הָאֲרָה מְאֹר־אֵינְסוּף
 בְּ"חֶסֶד חָנָם", בְּלִי הַעֲלָאת
 "מִין נּוֹקְבִין" (כָּלֵל), – בלי
 שום התעררות מהמטה
 (מהמקבל), הנקראת
 "העלאת מין נוקבין",
 שהנוקבא (המקבל) מעלה
 ומעוררת בהתעררות שלה
 מלמטה – התעררות
 מלמעלה. הרי, הסדר אחרי
 ז' ימי בראשית, שמן ההכרח
 שתהיה העלאת מין
 והתעררות מלמטה כדי
 לעורר התעררות מלמעלה; אך, בימי בראשית האירה הארה
 מ"אור אין סוף" בחדד חנם, בלי העלאת מין כלל, ולכן השפיעו אז
 המאמרות "ישרצו המים" ו"תוצא הארץ" ענין של "יש מאין", ואילו
 כוח הצומח מהמאמר "תדשא הארץ" – משפיע תמיד, לְהַצְמִיחַ
 עֵשְׂבִים וְאֵילָנוֹת וּפְרִוֹת מֵאֵין – מכוח הצומח הרוחני, לְיֵשׁ –
 ל"יש" הגשמי, העשבים, האילנות והפירות, תְּמִיד מְדֵי שְׁנָה
 בְּשָׁנָה⁴⁸, שְׁהוּא – להצמיח תמיד מדי שנה בשנה, הוא מְעִין
 בַּחֲנֵית "אֵינְסוּף", – שהוא ענין אין-סופי, לא מסתיים אף פעם
 הכוח בארץ להצמיח, שְׁאֵם יִתְקַבֵּם עוֹלָם הוּזָה רְבִיבֵי רְכָבוֹת שְׁנִים
 – יִצְמִיחוּ מְדֵי שְׁנָה בְּשָׁנָה. אֲלָא שְׁיֵשׁ מֵהֵן – מהעשבים,
 מהאילנות ומהפירות, הבאים עַל יְדֵי הַעֲלָאת "מִין נּוֹקְבִין", –
 שיש משהו המעורר את כוח הצומח שיצמיח, וְהֵם הַזְּרֻעִים
 וְהַנְּטוּעִים, – העשבים הנזרעים והאילנות הניטעים, הרי הזרעים
 הם "העלאת מין" לכוח הצומח, וְאֵף־עַל־פִּיבָן – למרות שהם
 זרועים ונטועים, הם כְּמוֹ יֵשׁ מֵאֵין, שֶׁהַגְּרַעִין הַנְּטוּעַ אֵין לוֹ עֶרֶךְ
 כָּלֵל לְגַבֵּי הַפְּרִי, וְגַם – אין לו שום ערך והשוואה, נְגַד כָּל הָאֵילָן

47. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ראה פ"ו (בהג"ה), פ"ח. וראה ג"כ שם ספנ"א וספנ"ב". 48. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "לאחרי אומר
 "תמיד" מהו "מדי שנה בשנה" (מעין סתירה מזל"ז), משא"כ לעיל (קלב, סע"א): תמיד (וכן יהי') לעו' – וכההמשך (בחי' א"ס). ויל"פ עפמש"כ
 אגה"ק סו"ס יד: "זו"ש תמיד כו' אעפ"כ אינה כו' אלא שבכל שנה ושנה כו'".

1 עם תַּעֲנִימִים וְהַעֲלִיזוּ, - שבכך אין ההבדל כל כך באיכות כמו לגבי
2 הפרי שיש בו טעם ואילו לגרעין שנורע אין טעם. אך, קיים הבדל
3 גדול ואין השוואה בכמות, של האילן וענפיו ועליו לגבי הגרעין,
4 הרי צמיחתם של הפירות ושל האילן היא ענין של "יש מאין",
5 למרות שזה בא על ידי
6 זריעת הגרעין, וְכֵן בְּמִינֵי

אגרת הקדש

7 זְרַעוֹנִים וְיִרְקוֹת, וְגַם
8 בְּמִינֵי תְבוּאָה לְהַתְּהוּוֹת
9 מֵאוֹת גְּרַעֲיֵינִי מִגְרַעֲיֵינִי
10 אֲחֶד, הוּא כְּמוֹ יֵשׁ מֵאִינוֹ,
11 וּמִכָּל שֶׁבֶן - לא גרעין
12 החטה שהם אותו מהות של
13 הגרעין, אלא תְּקִשְׁתֵּי
14 וְהַשְּׂבָלִים. - שאינם אותו
15 מהות ממש כמו הגרעין - הרי הם בודאי "יש מאין". וְהִנֵּה⁴⁹,
16 הַפְּרוֹת שֶׁ - צומחים על ידי תְּעֻלַּת "מִיֵּן נִזְקָבִין", - התעוררות

מלמטה, היא הַזְרִיעָה וְהַנְּטִיעָה - הם מְשַׁבְּחִים מֵאֵד מֵאֵד
מִהַעוֹלָם מֵאֵלֵיהֶן מִכַּח הַצּוּמָח לְבָדוֹ שְׂבָאֲרִין, - בלי נטיעה
זריעה, וּמִזֶּה נִשְׁבִּיל - בענין תְּמֻשְׁבוֹת אֹרוֹת עֲלִיוֹנִים -
שיומשכו ב - עולמות אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרָהָה עֲשִׂיהָ - שהאורות
הנמשכים על ידי "העלאת
מ"ן" (התעוררות מלמטה)
של עבודת האדם, יש בהם
מעלה עליונה יותר מאשר
האורות הנמשכים
ב"אתערותא דלעילא"
(בהתעוררות מלמעלה)
בלבד, בלי ההתעוררות
ועבודת האדם למטה,
(שהוא תְּכִלִּית בְּרִיאָת
הָאָדָם), - שעל ידי עבודתו יומשכו אורות נעלים יותר בכל
העולמות, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר.

יום שישי י"ב תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' 264, וּמִזֶּה יוֹבֵן הַיֵּטֵב... עד עמ' קלג, עוה"ב.

33 וּמִזֶּה - ממה שהוסבר לעיל, שבתחתית העשיה (במדריגות
34 האחרונות של עולם ה"עשיה") מאיר אור מחוזק יותר באופן של
35 "אור חוזר", מאור אין סוף ה"סובב כל עלמין" ומאור ה"קו" - הרי
36 מזה יוֹבֵן הַיֵּטֵב בְּעֵינֵי סֵדֵר מְדֻרְגוֹת: דִּמְסָם צוּמָח חַי מְדַבֵּר,
37 שֶׁהֵן - כפי שזה בא בד'
38 היסודות מהם מורכב כל
39 נברא, הרי הם בְּחִינּוֹת:
40 עֶפֶר - (הנ"ל), מִיָּם אֵשׁ
41 רוּחַ, שְׁאֵף שֶׁחַי הוּא
42 לְמַעְלָה מִהַצּוּמָח⁵⁰,
43 וְהַמְדַבֵּר לְמַעְלָה מִחַי -
44 אֶת-עַל-פִּי-בֶן - סוג חַי
45 נִזּוֹן וְחַי מִהַצּוּמָח,
46 וְהַמְדַבֵּר - האדם, מְקַבֵּל
47 חַיּוֹת מְשֻׁנְיָהֶם, - מצומח
48 ומחי, וְגַם תְּכֵמָה וְדַעַת, -
49 מְקַבֵּל הָאָדָם מִצּוּמָח וּמְחַי,
50 שֶׁ"אֵין תְּהִינּוּק יוֹדַע

אגרת הקדש

8 וּמִזֶּה יוֹבֵן הַיֵּטֵב
9 חוֹזֵר" מִמַּטָּה לְמַעְלָה, -
10 מהמדריגות התחתונות
11 לעליונות, מִתְּחִתִּית
12 הַעֲשִׂיָה, - מהמדריגות
13 התחתונות של "עשיה",
14 שְׂמַתְגִּלִּית שֵׁם - בתחתית
15 הַעֲשִׂיָה, בְּתוֹךְ עוֹ, הָאָרֶז
16 הָאָרֶז כּו' - כלומר,
17 שִׁשְׁנָה בַּעֲפֵר הַגִּשְׁמִי,
מֵאוֹרֵי-אֵינְסוֹף הַסּוּבֵב כָּל
עֲלְמִין, - המקיף וסובב כל העולמות בשווה, וּמִתְּ"קו" אֹרֵי-אֵינְ
סוֹף שְׂבָסִיּוֹם "רַגְלֵי הַיִּשְׂרָ" דְ"אָדָם קְדָמוֹן" - המדריגות
האחרונות של האור הפנימי שבעולמות - מאירה שם ההארה
האלקית בְּבְחִינַת "אֹר חוֹזֵר", - באור מחוזק יותר מאשר

בְּמִינֵי זְרַעוֹנִים וְיִרְקוֹת וְגַם בְּמִינֵי תְבוּאָה לְהַתְּהוּוֹת
מֵאוֹת גְּרַעֲיֵינִי מִגְרַעֲיֵינִי הוּא כְּמוֹ יֵשׁ מֵאִינוֹ וּמִכָּל שֶׁבֶן
הַחֹטָה שֶׁהֵם אוֹתוֹ מִהוּת שֶׁל הַגְּרַעֲיֵן, אֲלֵא תְּקִשְׁתֵּי
וְהַשְּׂבָלִים. - שֶׁאֵינֶם אוֹתוֹ מִהוּת מִמַּשׁ כְּמוֹ הַגְּרַעֲיֵן - הֲרִי הֵם
בּוֹדָאֵי "יֵשׁ מֵאִין". וְהִנֵּה⁴⁹, הַפְּרוֹת שֶׁ - צוּמָחִים עַל יְדֵי
תְּעֻלַּת "מִיֵּן נִזְקָבִין", - הַתְּעוֹרְרוֹת

אמרת לך זאת אתמול בערב, הרי זה מפני שאו עדיין לא אכלתי
בשר שור ובמילא דעתי לא היתה צלולה כל כך. הרי שבשר מן החי
מוסיף בשכל המדבר. שלכאורה לא מובן, מדוע יהיה החי זקוק
לצומח שלמטה ממנו, ומדוע יהיה המדבר זקוק לצומח ולחי שהם
למטה ממנו? אלא כפי
שהוסבר לעיל יובן הדבר
היטב, כי הוא בְּחִינַת "אֹר
חוֹזֵר" מִמַּטָּה לְמַעְלָה, -
מהמדריגות התחתונות
לעליונות, מִתְּחִתִּית
הַעֲשִׂיָה, - מהמדריגות
התחתונות של "עשיה",
שְׂמַתְגִּלִּית שֵׁם - בתחתית
הַעֲשִׂיָה, בְּתוֹךְ עוֹ, הָאָרֶז
דְ"הָאָרֶז כּו' - כלומר,
שִׁשְׁנָה בַּעֲפֵר הַגִּשְׁמִי,
מֵאוֹרֵי-אֵינְסוֹף הַסּוּבֵב כָּל
עֲלְמִין, - המקיף וסובב כל העולמות בשווה, וּמִתְּ"קו" אֹרֵי-אֵינְ
סוֹף שְׂבָסִיּוֹם "רַגְלֵי הַיִּשְׂרָ" דְ"אָדָם קְדָמוֹן" - המדריגות
האחרונות של האור הפנימי שבעולמות - מאירה שם ההארה
האלקית בְּבְחִינַת "אֹר חוֹזֵר", - באור מחוזק יותר מאשר

לְקָרוֹת 'אֲבָא' וְ'אֲמֵא' עַד שִׁמְעֵם טַעַם דְּגֵן כּו', - כפי שהגמרא
אומרת בברכות⁵¹, וְ'עֲדוֹן לֹא אֲכִילָנָא בְּשָׂרָא דְתוֹרָא כּו', - כפי
שהגמרא אומרת בבבא קמא⁵² שרבי שאל שאלה אצל ר' נחמן,
ענה לו למחרת בסברא משופרת יותר, ואמר על כך, מה שלא

49. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "לכאורה "והנה - במ"מ" - מה ענינו כאן? - וי"ל שהוא בהמשך להנ"ל במעלת המצות מהסוף בכלל (ולחסום) במעלות מצות מעשיות) - דאף בכל הענינים הנשפעים גם עתה "בחסד חנם" - כשנעשה ע"י מצוה ותפלת האדם הם משובחים מאד. ולהעיר מלקו"ת במש"נ בשלילת טענת המרגלים טובה הארץ מאד מאד". 50. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גם בנוגע להתהוותו - ובכ"ז ניוזן כו' [עפ"ז מובן דלא נזכר כאן עפר - דהכל הי' מן העפר. וי"ל שלכן גם לאחר שנתהווה זקוק וניזון ממנו]". 51. מ, א. 52. עא, סע"א ואילך.

- 1 במדריגות העליונות, כְּנֻזְרָא לְעִיל. וְיֻזְבַּן הֵיטֵב בְּזֶה טוֹב טַעַם
 2 וְדַעַת, מַה שְּׁמַלְאכִים עֲלִיוֹנִים שְׁבַמְרַכְבָּה "פְּנֵי שׁוֹר" ו"פְּנֵי
 3 נֶשֶׁר"⁵³, – שֶׁב־מְרַכְבָּה, נְהַנִּים מְאֹד וְנִזְוֵנִים וּמְסַתְפְּקִים מְרוּחַ
 4 הַבְּהֵמָה וְהַעֹף הַעוֹלָה אֵלֵיהֶם מִתְקַרְבְּנוֹת שְׁעַל גְּפֵי הַמּוֹבֵחַ, –
 5 כְּמוֹ שְׁכַתּוּבָא⁵⁴: "אֵת קֶרְבֵנִי
 6 לְחַמֵּי לֹאשִׁי", כְּלוּמַר,
 7 שֶׁהַמְּלָאכִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁהֵם
 8 בְּבַחֲנֵיהֶם שֶׁל "אִשִּׁי" הָרִי זֶה
 9 לָהֶם לֶחֶם וּמוֹזוֹ, וְיִדְקְדוּקָא
 10 לְשׁוֹן הַיְהוָה הַקְּדוּשָׁה⁵⁵:
 11 "וְאֵת־הַנִּיזָן מִיִּסּוּדָא וְעִקְרָא
 12 דִּילְהוֹן". – וְהֵם נִהְנִים
 13 מִהִיטוֹד וּמִהַעִיקָר שֶׁלָּהֶם,
 14 כְּלוּמַר, שֶׁהַהִמְשָׁכָה
 15 הַנִּמְשַׁכֵּת לְמַלְאכִים עַל יְדֵי
 16 עֵינֵי הַקְּרַבְנוֹת הִיא מִהִיטוֹד
 17 וּמִהַעִיקָר שֶׁלָּהֶם – מִשְׁרַשֵּׁם
 18 – שְׁכָן, כְּאֵמּוֹר, זֶה מִ"הַאֹר
 19 הַחֹזֵר" שֶׁל "אֹר אֵין סוּף". וְאִתְרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֵמֶת הָאֵלֶּה –
 20 שְׁהוֹסְבְּרוּ כְּאֵן, דַּעַת לְנִבּוֹן נִקְל לְהִבִּי, עַל יְדֵי כָּל הַנֻּזְרָא לְעִיל,

אגרת הקדש

אור חוזר כנ"ל. ויובן היטב בזה טוב טעם ודעת מה שמלאכים עליונים שבמרכבה פני שור ופני נשר נהנים מאד וניזונים ומסתפקים מרוח הבהמה והעוף העולה אליהם מהקרבות שע"ג המזבח וכדקדוק לשון הזה"ק ואתהניין מיסודא ועיקרא דילהון. ואחרי הדברים והאמת האלה דעת לנבון נקל להבין ע"י כל הנ"ל גודל מעלת המצות מעשיות אשר הן תכלית ירידת הנשמות לעוה"ו הגשמי כמ"ש היום לעשותם ויפה שעה א' בתשובה ומעשים טובים בעוה"ו מכל חיי עוה"ב. ע"כ מצאנו מביה"ק:

- 21 גדל מעלת המצות מעשיות, – מצוות הנעשות בדברים גשמיים,
 22 על ידי האברים הגשמיים של האדם, אשר הן – המצוות
 23 המעשיות, הן תכלית ירידת הנשמות לעולם הזה הנשמי, כמו
 24 שכתוב⁵⁶: "היום לעשותם", – שהיום דוקא, בעולם הזה, בעולם
 25 המעשה, יש לקיים מצוות
 26 מעשיות, הנעשות בדברים
 27 גשמיים שהתהוותם היא
 28 דוקא מ"עצמות אור אין
 29 סוף", ויש בהם הכוח
 30 הנעלם שמצד "עצמות אור
 31 אין סוף", ועל ידי המצוות
 32 שעושים בדברים אלה
 33 מתגלה הכוח הנעלם,
 34 וי"פה שעה אחת
 35 בתשובה ומעשים טובים
 36 פעולם הנה מכל חיי
 37 העולם הבא"⁵⁷:
 38 עד כאן – אומרים מדיסי
 39 אגרת הקדש, מצאנו מכתב ידו הקדושה. – של רבנו הזקן (שכתב
 40 אגרת זו לפני הסתלקותו).

יום שבת קודש י"ג תשרי

מורה שיעור לשנה פשוטה: מעמ' קלג, כא. אר"ש כמשפמ... עד עמ' 266, בכל יום:

- 41 כא. אגרת קודש זו כותב רבנו הזקן, לעורר את אלה שקיבלו על עצמם לתת
 42 סכום כסף מסויים במשך השנה ליכולת חב"ד¹, לתמוך בלומדי תורה ועוסקים
 43 בעבודת ה' בארץ ישראל.
 44 ההתעוררות היא, שלא יחבו לסוף השנה ויתנו אז את כל הסכום, אלא יחלקו
 45 את הכסף למנות שבועיות או
 46 לפחות חדשיות. שכן, מלבד
 47 מעלת הזריזות בכל מצוה בכלל
 48 ובצדקה ביחוד, ישנה מעלה
 49 נוספת בנתינת סכום הכסף
 50 (שרוצים לתת במשך השנה)
 51 במנות מרובות, כפי שיסביר
 52 טעמו של דבר.
 53 מתחיל רבנו הזקן אגרתו זו
 54 בברכה לבני ישראל הנקראים
 55 בכלל "אוהבי שמו"¹, מצד האהבה שיש בבני ישראל להקדוש ברוך הוא,
 56 ובמיוחד אלה שנותנים לצדקה עבור אלה שעוסקים בתורה ובעבודה בארץ
 57 ישראל – נקראים הם במיוחד "אוהבי שמו", שכן, ארץ ישראל היא הרי ארץ
 58 אשר "עניי ה' אלקיך בה"², מאירה שם המשכה פנימית משם הוי', ושם הוי'
 59 הוא הרי "שמו" המיוחד של הקדוש ברוך הוא.
- אחר דרישת שלומם, כמשפט לאוהבי שמו, – של הקדוש ברוך
 הוא. אל המתנדבים בעם, לעשות צדקת ה' עם ארצו
 הקדושה, לתת מדי שנה בשנה חק הקצוב מעות ארץ הקדש,
 – לתמוך ביושבי ארץ הקודש, ארץ ישראל, תפנה ותבונן כהנהרה
 בנימינו, אליהם תמנה
 מלתי, ותול כפול
 כא אר"ש כמשפט לאוהבי שמו אל
 המתנדבים בעם לעשות צדקת
 ה' עם ארצו הקדושה לתת מדי שנה בשנה חוק
 הקצוב מעות אה"ק תוב"ב אליהם תמוך מלתי ותול
 כטל אמרתי לורז לזרזים ולחזק ידים רפות כמותן
 דמים מעות א"י מדי שבת בשבתו ולפחות מדי חדש
 בחדשו מערכו הקצוב לערך שנה וכל כסף הקדשים
 רפות לעשות זאת בפועל. במתן דמים – מעות ארץ ישראל –
 מדי שבת בשבתו, ולפחות מדי חדש בחדשו, מערכו הקצוב
 לערך שנה, – יחלקו את הכסף המוקצב לכל השנה במנות
 שבועיות או לפחות במנות חדשיות. וכל כסף הקדשים אשר עלה
 על לב איש להתנדב בלי נדר לפרנסת אחינו יושבי ארץ

53. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אבל 'ארי' סתם מן האש האוכל הקרבן אדם משברון ורעות רוח" רוח נשברה דאדם המקריב (אוה"ת שם)."
 54. פינחס כח, ב. 55. ח"ג רמא, א. 56. ואתחנן ז, יא. עירובין כב, א. 57. אבות פ"ד מ"ז. 1. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וראה לעיל באגה"ק ס"ה דע"י צדקה עבד שמה קדישא וצדקה ניתנת מחמת מדת החסד שפנימיותה אהבה". 2. עקב יא, יב. 3. ע"פ איוב כט, כב. 4. האזינו לב, ב. 5. מכות כג, א. 6. ספרי במדבר א. 6. ע"פ ישעי' לה, ג. 7. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כההמשך שהמדובר באלה שעלה על לבם להתנדב כו". 8. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "להעיר דבכתוב (ישעי' בסופו) מדי שבת - הכוונה לשבת סוף השבוע ומדי חודש - לראש החודש".

שכיוון שבענין העקידה היתה העבודה במהופך ממהותו של אברהם
 41 אבינו (שהרי אברהם הוא מדת האהבה, והעקידה היתה ענין של
 42 גבורה), "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה"¹⁴, שזה על דרך עבודת
 43 בעל תשובה המעמיד את עצמו במהות אחרת, לכן רצה אברהם
 44 אבינו להראות גם לאחרים
 45 את שמחתו ועונגו בקיום

46 רצון הקדוש ברוך הוא בענין
 47 זה, וממנו – מאברהם אבינו
 48 – ובכוח שהוא העניק לבני
 49 ישראל בכל הדורות, למדו
 50 ר' אל"ל¹⁵ לקיים כל המצוות
 51 כקלל, – שיש לקיים כל
 52 מצוה בוריות, ובפירוש
 53 מעשה הצדקה העולה על
 54 פלגה¹⁶, – בכך, שהיא
 55 המגנה ומצילה בפירותיה –
 56 הניתנים בעולם הזה¹⁷ מכל
 57 מיני פגיעות
 58 המתרגשות, כדכתיב: –
 59 כמו שכתוב¹⁸: "וצדקה
 60 תציל ממות", וכל שכן –
 61 זה מציל משאר מיני
 62 יסורים הקלים ממות –
 63 הרי כל שכן ששוב לנו גם

64 בעולם הזה להקדימה – את מתן הצדקה, כל מה דאפשר, –
 65 כלומר, אם שאר המצוות, שאין שכן בעולם הזה, יש להקדים
 66 בעשייתן, הרי בודאי שיש להזדרז בכל מיני זירוז בקיום מצות
 67 הצדקה שכבר "פירותיה" ניתן בעולם הזה והיא מגינה מיסורים
 68 רחמנא ליצלן. שהרי אדם נדון בכל יום¹⁹. – הרי נכון הדבר שנוגע
 69 לו לגבי המשפט של אותו יום שתהיה לו הזכות של צדקה המגינה
 70 ומצילה. עד כאן דן רבנו הזקן במתן סכומי הכסף, שהתנדבו לתת
 71 באופן שנתי עבור ארץ הקודש, כל שבוע את החלק של השבוע, או
 72 לכל הפחות כל חודש את החלק של החודש – מצד ענין הזריות.
 73 להלן מוסיף רבנו הזקן פרט ומעלה נוספים באי"לחכות עד סוף
 74 השנה: המעלה מתבטאת גם בויכוח הנפש הבא מצד העבודה של
 75 צדקה, שכל פעם שהוא נתון נתינה ועושה פעולה בעבודת הצדקה,
 76 הוא עושה כל פעם פעולה של זיכור הנפש, וגם בכך שהצדקה
 77 פועלת למעלה יחוד בספירות ובפרצופים עליונים – הרי בכל נתינה
 78 של צדקה הוא גורם מחדש את היחוד למעלה²⁰.

1 הקדש, מדי שנה בשנה. – כפי הנראה רוצה רבנו הזקן להוסיף
 2 כאן, שלא רק את הסכומים שקבעו לתת בשנים קודמות יחלקו עתה
 3 במנות שבועיות או חדשיות, אלא גם אם עלה במחשבתו של מישוהו
 4 לתת סכום גדול יותר מאשר בשנים הקודמות, יקיים גם הוא בקשה
 5 זו לתת את הסכום הנוסף

6 במנות שבועיות או חדשיות.
 7 כי הנה, מלבד הירוע לכל
 8 גדל מעלת הזריות בכל
 9 המצוות, – שיש להזדרז
 10 בעשיית מצוה לעשותה מה
 11 שמוקדם יותר, הנאמר
 12 ונשנה בדברי ר' אל"ל:
 13 "לעולם יקדים אדם לדבר
 14 מצוה כו"²¹, וזריותה
 15 דאברהם אבינו עליו
 16 השלום – זריותו של
 17 אברהם אבינו ב"עקידה",
 18 היא העומדת לעד, לנו
 19 ולבנינו עד עולם, כי
 20 העקדה עצמה – שהקדוש
 21 ברוך הוא זוכר תמיד זכותה
 22 לבני ישראל, אינה נחשבת
 23 כל כך לנסיון גדול לעד
 24 מעלת – ומדריגת אברהם
 25 אבינו עליו השלום, – זה טעם אחד מדוע אין העקידה עצמה
 26 נחשבת לנסיון גדול כל כך לגבי אברהם אבינו, מצד מעלתו
 27 ומדריגתו הגדולות, טעם שני, הוא: בשלם – בלשון – בלשון, כי
 28 ה' דבר בו: "קח נא את בנך כו"²², – שיקח את יצחק לעקידה,
 29 והרי – היו כמה וכמה קדושים שסמרו נפשם על קדשת ה'
 30 גם כי לא דבר ה' גם; – כיצד, אפוא, זה יכול להיחשב לנסיון
 31 גדול כל כך לגבי אברהם אבינו, בשעה שהוא נצטווה על כך
 32 מהקדוש ברוך הוא בעצמו? רק – הגדלות של העקידה היא בכך,
 33 שאברהם אבינו עליו השלום עשה זאת בזריות נפלאה, –
 34 "וישכם אברהם בבוקר"²³, ויחבוש את חמורו²⁴, חבש בעצמו את
 35 האוכף של החמור, ולא ציווה ולא חיכה שמישהו אחר יעשה זאת²⁵,
 36 להראות – גם לאחרים, שמחתו וחסדו – תענוגו הפנימי, למלאות
 37 רצון קונו ולעשות נחת רוח ליוצרו. – באחד ממאמריו, מ"ב
 38 בתמוז תש"ג²⁶, מסביר כ"ק אדמו"ר מזוהרי"צ נ"ע, שעבודת בעלי
 39 תשובה היא להשפיע גם על אחרים. בהתאם לכך יכולים לבאר,

אגרת הקדש

אשר עלה על לב איש להתנדב בלי נדר לפרנסת
 אחינו יושבי אה"ק מדי שנה בשנה. כי הנה מלבד
 הירוע לכל גודל מעלת הזריות בכל המצוות הנאמר
 ונשנה בדברי ר' אל"ל לעולם יקדים אדם לדבר מצוה
 כו' וזריותו דאברהם אבינו ע"ה היא העומדת לעד
 לנו ולבנינו עד עולם כי העקדה עצמה אינה נחשבת
 כ"כ לנסיון גדול לעד מעלת א"א ע"ה בשגם כי
 ה' דיבר בו קח נא את בנך כו' והרי כמה וכמה
 קדושים שמסרו נפשם על קדושת ה' גם כי לא
 דיבר ה' כם רק שא"א ע"ה עשה זאת בזריות נפלאה
 להראות שמחתו וחפצו למלאות רצון קונו ולעשות
 נחת רוח ליוצרו וממנו למדו ר' אל"ל לקיים כל המצוות
 בכלל ובפרט מעשה הצדקה העולה על כולנה המגינה
 ומצילה בפירותיה בעוה"ז מכל מיני פורעניות המתרגשות
 כדכתיב וצדקה תציל ממות וכ"ש משאר מיני יסורים
 הקלים ממות כ"ש שטוב לנו גם בעוה"ז להקדימה
 כל מה דאפשר שהרי אדם נידון בכל יום:

64 בעולם הזה להקדימה – את מתן הצדקה, כל מה דאפשר, –
 65 כלומר, אם שאר המצוות, שאין שכן בעולם הזה, יש להקדים
 66 בעשייתן, הרי בודאי שיש להזדרז בכל מיני זירוז בקיום מצות
 67 הצדקה שכבר "פירותיה" ניתן בעולם הזה והיא מגינה מיסורים
 68 רחמנא ליצלן. שהרי אדם נדון בכל יום¹⁹. – הרי נכון הדבר שנוגע
 69 לו לגבי המשפט של אותו יום שתהיה לו הזכות של צדקה המגינה
 70 ומצילה. עד כאן דן רבנו הזקן במתן סכומי הכסף, שהתנדבו לתת
 71 באופן שנתי עבור ארץ הקודש, כל שבוע את החלק של השבוע, או
 72 לכל הפחות כל חודש את החלק של החודש – מצד ענין הזריות.
 73 להלן מוסיף רבנו הזקן פרט ומעלה נוספים באי"לחכות עד סוף
 74 השנה: המעלה מתבטאת גם בויכוח הנפש הבא מצד העבודה של
 75 צדקה, שכל פעם שהוא נתון נתינה ועושה פעולה בעבודת הצדקה,
 76 הוא עושה כל פעם פעולה של זיכור הנפש, וגם בכך שהצדקה
 77 פועלת למעלה יחוד בספירות ובפרצופים עליונים – הרי בכל נתינה
 78 של צדקה הוא גורם מחדש את היחוד למעלה²⁰.

9. נזיר כג, ב. ב"ק לח, ב. 10. וירא כב, ב. 11. שם, ג. 12. ראה פרש"י שם. 13. סה"מ תש"ט ע' 184. 14. וירא שם, יב. וראה סה"מ קונטרסים
 ח"ב ע' 642. 15. פסחים ד, א. 16. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א: "להעיר משהיה"א רפי"ב". 17. פאה פרק א' משנה א'. הערת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א: "וראה אגה"ק ס"ג". 18. משלי י, ב. 19. ר"ה טז, א. 20. על הסברא שכוונת רבנו הזקן בכך, שגם לא יתנו סכום גדול של צדקה
 בתחילת השנה, אלא לחלקו לשבועות או לחדשים – כתב הרבני: "לפירוש זה מצוה אדה"ז לא ליתן כל הסכום בתשרי – כ"א רק חלק החדשי
 1/12 ולעכב השאר, וליתן מדי חדש לא יותר מ-1/12 וכו'! וזה בא בהמשך לבני הפלאת הזריות! ופשיטא דכוונתו אך ורק – באם אינו בניגוד
 כלל לזריות וקדימת הנתינה. כן מובן שכ"ק בצדקה איזו שתהי' – ל"ד דאה"ק. וזיל בתר טעמי'. וכמדומה שנק' נוסף על פיה"מ – בתורת
 פס"ד בלבושי שרד הלי' צדקה סקי"ג סקר"ו. הובא בד"ה להבין כו' כל פרוטה (להצ"צ, נדפס בפ"ע – עיי"ש בכהני"ל בארוכה), וכנראה
 השייכות דבי' הנ"ל לגביית כסף הכולל (ודכללות האגה"ק): המשלוח לאה"ק או – הי' ע"י שליח מדי שנה בשנה (וגובים היו זהובים בעיירות
 אחת בכ"כ חדשים) (כמבואר בכ"כ מ"ב רבותינו). ועפ"ז – מהי התועלת בנתינה מדי שבת בשבתו כו' להגבאי בכל עיר?! ועי"ז בא הבי'
 באגה"ק: (א) זריותו כו', (ב) רוב המעשה". עד כאן לשונו הקדוש של כ"ק אדמו"ר שליט"א.